

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob **torških, četrtnih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—

Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 urč., izven Trsta po 4 urč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč.“

Deželni zbor istrski.

IV. seja. dne 17. januarja 1896.

(Konec govora posl. Mandića.)

Dovolite, da to čitam, ker so to suhe statistične številke. Leta 1870 vsprejela se je v tem visokem zboru zakonska osnova, da bodi najmanjša učiteljska plača z 300 gld., potem 400 gld., 500 gld.; 260 podučiteljem in podučiteljicam, 6 % kvin-kvenijev in 10 % stanarine.

Leta 1874 je bil ta minimum povišan na 400 gld. za III. red, za II red 500 in za I 600 gld.; podučiteljem in podučiteljicam 260 gld., 10 % petletne doklade in 50 gld. stanarine. Vrh tega imel je učitelj-voditelj za vsaki razred 30 gld.

Leta 1878 izravnani so bili učitelji, ki so bili usposobljeni, predno je prišel v veljavo državni zakon, z onimi, kateri so bili kasneje usposobljeni.

Leta 1880 povišale so se zopet petletne doklade in stanarine učiteljem in učiteljicam. Torej storilo se je vendar nekaj.

Leta 1894 so prosili učitelji, da bodi najnižja plača III reda 500 gld., II reda 550 in I r. 600; za učitelje brez usposobljenja gld. 400, učiteljicam 80 % učiteljske plače; služba naj se zniža na 35 let. Starim učiteljem naj se uvrste leta od začetka službe.

Kar sem sedaj navel, ne velja za učitelje po mestih in tam, kjer so štirirazrednice. V prošnji leta 1894 so torej učitelji vprašali več kakor v današnji, kakor to vidimo iz ravnokar prečitanega poročila šolskega odseka. V današnji prošnji prosijo le sploh nekaj poboljšanja in znižanje službenih let na 35 let in da se izjednačijo učitelji glede usposobljenja. Važna je tudi zahteva od leta 1894, da se deželni zbor pobriga za štipendije za učiteljske otroke, ker je učitelju-očetu težko, kadar ga Bog obdari z obilnim številom otrok, kako je izobraziti. Prosili so tudi, da dežela ustanovi zavod, kjer bi se nadalje vzgojevali učiteljski in drugiotroci, ko so dovršili ljudsko šolo.

Ko je poslanec dr. Gambini pobijal tedaj to učiteljsko prošnjo, postavil se je na stališče ljudske šole v mestih in to v Pulju, ter prišel do onih čudnih zaključkov, kjer je trdil, da so učitelji velika gospóda. Predstavil je, da ima učitelj 6 kvin-kvenijev, česar jaz ne poznam; znano mi je, da

je le pet kvin-kvenijev. Prišel je tedaj do teh le hiperboličnih podatkov: učitelj I reda ima precej v začetku 900 gld., po 15 letih 1080 gld., po 30 letih 1260, mirovine 1060 gld. Učitelj II reda 800 gld., po 15 letih 980, po 30 letih 1160 gld., mirovine 960. Učitelj III reda 700 gld., po 15 letih 860, po 30 letih 1060 in mirovine 860 gld. To bi torej veljalo za ljudske učitelje (po Gambiniju!) Mi bi mogli le čestitati našemu ljudskemu učiteljstvu, da ima take dohodke, s katerimi bi se pač lahko preživljalo in izobražalo svoje otroke. Ali gospóda, velim vam, to velja samo za Pulj, in še to ni tako visoko, kakor računa g. dr. Gambini. Vendar poudarjam, da je vaše učiteljstvo po mestih bolje plačano kakor naše na kmetih. Ako ste torej hoteli odbiti prošnjo učiteljev, ste mogli storiti z ozirom na stanje vašega učiteljstva, a z ozirom na naše je niste smeli odbiti. Očita se ljudskemu učiteljstvu, da se je malo trudilo, ker je v 4 letih dovršilo študije, da je za svojo izobrazbo malo potrošilo, da je njegov trud mal.

Jaz ne znam, kako more take razloge navajati človek, ki je sam izšel iz ljudske šole, ki je videl trud, ki ga ima ljudski učitelj na kmetijski ljudski šoli, kjer so šolske sobe slabe, stanovanja revna, število otrok v šoli večje od predpisanega. Dalje se proti prošnji navaja slabo finančno stanje dežele. Resnica je, da dežela troši na leto okolu 170.000 gld. za šole. Ali so slabe finance samo za šolstvo? Ali bi se za deželno uradništvo in za marsikatero tu navzočega gospóda ne dal navesti ravno isti razlog? Zato bi želel, da se uvaži prošnja ljudskega učiteljstva brez razlike narodnosti. Učitelji so znižali svoje zahteve na minimum; pravičnost in ljubezen zahtevati, da se prošnja usliši in zato jo toplo priporočam. Ako bi ta moj predlog ne obveljal, torej izjavljam v svojem in svojih tovašev imenu, da podpiramo predlog spoštovanega poslanca Venierja.

Za tem spregovori še poslanec Kompare: Visoki zbor!

Že v zasedanju slavnega tega zbora dne 30. januarja 1894 (VII. seja) poročal je spoštovani posl. gospod Bartoli v imenu dež. odbora o prošnji 78 učiteljev in učiteljic o poboljšanju učiteljske plače. Ob enem je predlagal, da se preko te prošnje preide na dnevni red. S tem je pač poka-

zal, da mu ni dosti na srcu učiteljski stan, ali pa da ne pozna njegovih razmer. V isti seji sporočal je dež. odbornik spoštovani g. dr. Gambini učiteljstvu, naj čaka boljše bodočnosti, saj se mu itak dobro godi; naj le bode marljivo in naj goji „istrski patrijotizem“. Akoprav so slovanski poslanci toplo priporočali zboljšanje plač — posebno poslanec Laginja jako dobro in temeljito — brez ozira na narodnost učiteljev, je bila prošnja vendar le odklonjena. Italijanska večina se je tedaj oglasila le za to, da izbruha svoj srd na slovenske učitelje in slovanske šole. Narodnostna zaslepljenost prignala jo je tako daleč, da še lastni deci ni hotela dati boljšega kruha. Kakor je videti iz današnjega dnevnega reda, kjer se že v drugič nahaja istotaka prošnja, bode večina tudi letos postopala tako, saj poročevalec šolskega odseka kani predlagati prehod na dnevni red!

Slavna gospóda! Ko sem v zadnji seji govoril, opazil je nekdo: „Sedaj bomo slišali propoved“ (adesso sentiremo una predica), zato bi želel, da me danes poslušate kakor dobri verniki svojega propovednika ali celó misijonarja! Stara je latinska poslovice: „Quem dii oderunt pedagogum fecerunt“. Pri Grkih in Latinih bil je učitelj hišni suženj gospódi, kakor so dandanes n. pr. takozvane bönne ali governante. Razlika je bila le ta, da je dobival učitelj večkrat palice, kakor paglavi otroci, da je stanoval in hranil se se sužnji in za penzijo je dobil šestokrat brezplačno pot na oni svet, in tam stanovanje „in natura“. Ko je nad poganstvom nadvladalo kristijanstvo se svojimi načeli, poprijela se je vzgoje mladine cerkev in moramo reči, da z dobrim uspehom do najnovejše dobe, kolikor je bilo to v raznih odnošajih sploh mogoče. V tem stoletju še-le jele so se tudi države pečati z odgojo mladine v obširni meri. Jele so se ustanovljati javne šole vsem slojem ljudstva.

Ker je trebalo ustanoviti mnogo šol, trebalo je tudi novih učnih sil. Poleg duhovnov nastavljali so se tudi svetni učitelji. Seveda ne bodem trdil, da so bili dobro plačani, ravno narobe, bili so revno plačani. Vendar trdim smelo, da bolje nego dandanes. Poslimo le na tedanja osebnost, častovne in etične momente. Prvo: ni bilo učitelju treba tolike naobrazbe; drugo: ni se zahtevalo od njega takega položaja, toliko uspehov kakor

Peter je bil sedaj vedno doma ter je marljivo mizaril. da bi si kaj prislužil. Streči je moral tudi nekoliko bledi, mladi materi.

Kar pa je ugledal nekega dne teči za vrtom po snegu divjega zajca, in tam med smrekami, malo nad vasjo, je videl baš davi lepega srnjaka. — Kri mu je začela strastno vreti in — skrivaj jo je pobrisal v hrib. Saj je moral vendar kakor ljubeči mož skrbeti za otročnico, ki je zelo potrebna močne juhe in tečne pečenke.

Ko je videla Liza zopet pred seboj ubitega srnjaka, tedaj je peljala siloma moža proč od otrokove zibel v zakajeno kuhinjo.

„Peter!“, je dejala ondi „sramujem se in strah me je izreči v pričo najinega nedolžnega sinčka besedo: — Ti si tat, slišiš, tat divjačine!“ „Ne kradi!“, ukazuje sedma božja zspoved, a ti jo lomiš!“

Stekla je nazaj v izbo ter jokaje pokleknila tik zibel, poleg zakurjene peči.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

3

T a t.

(Dalje).

„Tu jo imaš, Liza!“, je rekel domov prišedši svoji ženi. „Jutri je nedelja in spodobi se, da imava pečenko na mizi!“ — Zadovoljno se je namuzal Peter ter pobožal mirno, kakor bi se ne bilo ničesar zgodilo, sè svojo razkavo dlanjo gladko Lizino lice, ki se je vrtela okoli ognjišča, pripravljala rezanico za Sivko in kuhala večerjo.

„Peter, Peter!“, ga je kregala mlada žena, „če bi mi bil prinesel priprosto rožico, zeló bi je bila vesela; ukradene stvari se pa ne morem in ne smem radovati...“

„Kako si pa danes sitna!“, se je jezil Peter, ko je začela Liza glasno ihteti. „Ustreči sem ti hotel, a ti me prav navlašč žališ. Veruj mi, da je nisem lahko dobil; še težje pa sem jo prinesel v taki temi in po takem potu!“

„Saj ti verujem! Pa pomisli vendar, kaj bi

se zgodilo s tabo, če bi te zalotil grajščinski logar s puško poleg srne! Kot tatu bi te dal odtirati zvezanega v mesto, — jaz bi pa ostala zaničevana reva!“

„Prav imaš; nič več ne pojdem tja gori!“, je zatrjeval prepričevalno svoji ženki Peter. V srcu si je pa mislil: Kaj vraga, lovec se me boji, saj ga snem v žlici vode; logarju se pa že ognem!

Liza je prerada verjela moževi obljubi. Prav zadovoljna in srečna sta povečerjala skuhani krompir s kislim mlekom in ajdovim kruhom.

II.

Pri Kocjanovih so dobili — dete. Sina! Koliko neizmerne veselja očetovskega, koliko nepopisne materinske sreče, ko prineso Rojenico sina prvorojenca! Liza je bila presrečna mati. Skoro da ni čutila več srca v prsih. — Srcé njeno je ležalo v novi, pisano pobarvani zibel, odkoder so se stegale k njej okroglice ročice malega Peterčka, ki se je rudečega obrazka smehljal dobri svoji mami.

dandanes. Dalje bil je njegov socijalni položaj čisto različen od današnjega.

Preidemo torej kar k stališču, kojega zavzima učitelj dandanes.

Novi šolski zakoni avstrijski od leta 1868. in 1869., 1872. in 1874 in 1882, skrpani v naglici brez premisleka na bodočnost, in po takozvanih liberalnih načelih, postavili so toliko šolo kolikor učitelje sicer na samostalno ali zelo prekérno stališče. Iz tega in le iz tega je moglo slediti, da so marsikateri šole na slabem in ravno tako tudi učiteljstvo. Danes se nam je tukaj baviti le s slabim materialnem stanjem učiteljstva v naši pokrajini in o prošnji istega, da se mu stanje zboljša.

Dve vprašanji se nam tu vsiljujeta: 1. ali treba res stanje učiteljstvu zboljšati in 2. kako mu to stanje zboljšati?!

Učiteljstvu zboljšajte plačo! Ta vsklik odmeva že dolgo širom vse Avstrije. Nekatere pokrajine, kakor Češka, Nižje-Avstrijska, Štirska in Kranjska, so se že odzvale temu vzkliku. V naših krajih sti le še Goriška in Istra, kojima treba, da se primerno odzoveta temu ukupnemu, brez razlike narodnosti trkajočemu učiteljstvu.

I. Da treba učiteljstvu plačo zboljšati, to zahteva njegov socijalni položaj. Učitelja, bodisi v mestu, bodisi na deželi, moramo prištevati v inteligentni sloj človeštva, ker ga je tu sem postavila naobrazba. Način te naobrazbe sicer ni popolen, in bi se dal v mnogem obsojati, ali na tem ni kriv učitelj. Kako more učitelj dandanes odgovarjati krogu inteligence, ako nima sredstev, da bi mogel ostati ali celo napredovati v tem sloju. Saj je mnogo služb v nižih in pravih nizkih slojevih človeštva, ki so boljše od učiteljskih. —

II. Zboljšanja stanja učiteljskih razmer zahteva tudi njih domače družinsko stanje. Denar, tekoči, ali v malem, nima dandanes take veljave kakor v prejšnjih časih; radi tega pravimo po domače, da malo zaleže. To je ravno pri učitelju, ki mora drobno mesečnino družini drobiti. Učitelj mora biti — to zahteva njegov položaj — vzgleden gospodar, vzgleden družinski oče; učiteljeva hiša mora biti vzor-hiša, hiša-vzgojiteljica drugim: otrokom in odraslim. Če tega ni, kmalo je učitelj, posebno na deželi, ob ves ugled in vpliv. Trud njegov je zastoj, šola bode nazadovala, in na zadnje se bode rekalo stereotipno: Učitelj je kriv.

III. Zboljšanja učiteljskega položaja zahteva tudi današnje njega faktično stanje. Ne morem tu naštevati vsega, kar sem že videl in slišal v naši pokrajini od strank obeh narodnosti. Le to povdarjam, da je dosti očetov-učiteljev, ki resnično ne morejo dati svoji deci take vzgoje, kakor zahteva to njih stan (primeri: učitelje na deželi z učitelji v malih mestih.)

Temu dober dokaz je okolnost, da se ves današnji dnevni red zborovanja ne peča z drugim nego 15 prošnjami učiteljev in učiteljic, prosečih podpore. Tudi tu med poslanci nas je več članov okrajnih šolskih svetov, ki dobro znamo, da ne preide skoraj seja, da bi ne bilo prošnje od učiteljstva zaradi podpore. — In sl. gospóda, ki upravlja šolsko podporno zalogo, tudi dobro vé, kako hitro se ista izprazni vsako leto! Izobraženemu človeku je težko moledovati, in če se to zgodi, mislim, da ga sili potreba.

Kako bi se zboljšalo stanje učiteljstva? Na-

Obnarodimo še nekaj. 8

blagovolite vpogledati v omenjeno mesto sv. pisma stare zaveze, namreč 24. vrsto 2. pogl. I. knjige Mojzesove tudi v prevodu drugih Slovanov, ki slove, na pr.

v češčini: „Z té příčiny opustí muž otce svého i matku svou, a přidrží se manželky své i budou v jedno tělo“,

v poljščini: „Przetoż opuszczyłowiek ojca swego i matke swoje, a przyłączy się do żony swojej, i będą jednim ciałem“,

v ruščini: „Potomu ostavi čelovek otca svojego i matj svou, i priliepitsja k ženie svoej, i stanut odnoju plotiju“, — in nepozabite torej, da je izražena bodočnost prostim, neoboroženim dovršnikom v vseh teh prevodih, namenjenih više no sto milijonom slovanskih krščanov;

čini so razni, in te so učitelji razložili v svoji prošnji. Mislim, da so dosti skromni, in da se lahko uvažajo ozbiljno. Ker manjšina ni v nobenem odseku zastopana, nima uvida v to, torej ne moremo sploh o tem govoriti.

Ali je res Istra nezmožna kaj takega storiti vsled slabih gmotnih razmer? Mislim, da ne! Jaz sem prijatelj kmeta in nikakor ne želim, da bi se on obremenil, pa, ako bi se za prav mal postotek, ne bilo bi mu žal, saj bi potem smel zahtevati za dobro plačo dobrih šol.

Danes ne stavim nikakih konkretnih predlogov, ker vem že naprej, da bi bili „glas upijóčega v puščavi“. Upam, da bode v kratki bodočnosti klic učiteljstva segal tudi drugim do srca in da pomorejo k zboljšanju učiteljskih razmer. Učitelji pa bodo, kakor do sedaj, gojili: avstrijsko-naroden-istrski patriotizem! (Konec prih.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 24. januarja. 1896.

Deželni zbori. V deželnem zboru kranjskem bilo je dne 22. t. m. zopet nekoliko praske med narodnjaki in konservativci. Posl. Hribar se je pritoževal, da še sedaj ni dobil svojega govora od stenografov, dočim je posl. Pfeifer objavil v „Slovencu“ neki svoj govor že dva dni potem, ko ga je izustil v zbornici. Na to očitjanje sta pojasnila posl. Kalan in Klun, da je posl. Pfeifer sam pripravil svoj govor za „Slovenca“, iz česar je zaključil posl. Hribar, da posl. Pfeifer popred piše svoje govore. Pritožba Hribarjeva je bila pa vendar — po naši sodbi — popolnoma opravičena, ker se je opirala na lahko umljivo domnevanje, da deželnozbornski stenografi niso do vseh poslancev jednako — postrežljivi. To bi bila zloraba, kakoršne absolutno ni smeti dopustiti, da bi se vzgneznila. S tem pa nismo hoteli izreči ni najmanjšega suma o resničnosti pojasnila Klun-Kalanovega, kajti naglasiti smo hoteli, da posl. Hribarju ni smeti šteti v zlo domnevanja, da so morda tudi stenografi jeli delati razliko med „konservativno“ in „narodno“ barvo.

Drugi povod praski je bil ta, da je „Slovenec“ prinesel notico, v kateri je bilo rečeno, da je v finančnem odseku poročevalec Majaron hotel predlagati, naj se odbije prošnja neke občine za podporo za napravo vodovoda. Ker pa so razprave v odseku tajne, bil je užaljen omenjeni poročevalec na tem, da se take razprave obešajo na veliki zvon. Mimo tega je pa še naglašal, da dotična vest niti ni resnična, kajti poročevalec je predlagal, naj se omenjena prošnja izroči deželnemu zboru v poročanje. Posl. Majaron je potem apostrofiral posl. Kluna, ali je poslednji voljan poslati „Slovencu“ popravek? Posl. Klun je potrdil, da je bila stvar taka, kakor je povedal Majaron, sicer pa je odklonil odgovornost za „Slovenčev“ notico.

Posl. dr. Tavčar je utemeljeval svoj predlog, pozivljajoči vlado, naj odpove carinsko pogodbo z Ogersko. Posl. Povše je utemeljeval svoj predlog o istem predmetu, naglašujše še posebno, da je dobro, ako se važnost te stvari povdarja od različnih strank. Posl. Klun je dokazoval na podlagi zgodovine, da Žumberski in Marijindolski okraj, pripadajoča sedaj Hrvatski, si je prilastila Ogerska le vsled popustljivosti na naši strani. Vsi

udostojite pomisliti, da lepa vaša knjiga ni namenjena samo Slovincem, bivajočim v treh ali štirih sodnih kotarjih na Gorenjskem, koder se pa nahaja semtertja skoraj više nemške, no pristne slovanske krvi, nego da je namenjena i drugim Slovincem po Koroškem, Štajerskem, Ogerskem, Hrvaškem, Dolenjskem in Notranjskem, po Istrijskem in Tržaškem po Goriškem in Beneškem, katerim rabi to bobikanje le v toliko, v kolikor se je vteplo med nje delovanjem nenaših čimbenikov in ki je ponekod še tako malo poznajo, da ga skoro i umeti ne mogo, in sicer tako malo, da te smatrajo tujcem in prav debelo gledajo, kedar vpletaš v govorjenje svoje kosorogo to bobikanje;

račite uvažiti, da služi nekaterim našim političkim vrstnikom, namreč „Slovanskemu Svetu“, „Soči“, „Primorcu“ in „Edinosti“ uže leta in leta dovršnik brez pomožnika biti v izražanje bo-

trije ravnokar omenjeni govori so bili jako zanimivi. — Temu so sledila poročila o raznih prošnjah.

Deželni zbor dalmatinski otvorili so včeraj. Predsednik dr. Bulat je rekel v svojem pozdravnem govoru, da bode glavno navodilo pri njega bodočem delovanju: najnatančneje spolnjevanje svojih dolžnosti, ljubezen do naroda in spoštovanje zakonov. Nadeja se, da z današnjim dnevom nastopi nova doba spravljivosti in sloge. Namestnik se je spominjal v svojem govoru pok. dr. Klaića, ter je pozval zbornico k slogi, da se zasedanje razvije do plodonosnega in mirnega dela.

Seja deželnega zbora češkega je bila važna, ker so toliko z mladočeške, kolikor se strani veleposestnikov došla vspodbujanja za rešenje narodnega vprašanja. Mladočeški poslanec dr. Pacák je namreč predložil načrt narodnega zakona, kojemu so glavne točke nastopne: V deželi Češki sta popolnem jednakoprava oba jezika, toliko v vnanjem kolikor v notranjem občevarju; istotako sta jednakopravna oba jezika v deželnem zboru, vladni zastopnik pa mora odgovarjati v tistem jeziku, v kojem je govoril ali interpeloval poslanec; deželni in državni zakoni so stopili v veljavo še-le potem, ko so se priobčili v obeh deželnih jezikih in sta oba teksta avtentična; sleherni deželni in državni uradnik mora biti več obema deželnima jezikoma; vsaka uloga se mora rešiti v istem jeziku; vknjiženja v zemljiške knjige se morajo izvršiti v jeziku prošnje; v kazenskih stvareh morajo biti ovadba, zaslišanja, predlogi in obtožnica sestavljeni v materinem jeziku obtoženca; občine si določajo same svoj poslovni jezik, sprejemajo pa spise, tudi če so isti sestavljeni v drugem deželnem jeziku; v mestih z lastnim statutom (Čujte Tržacani!) so občinska zastopstva primorana pri vršenju prenešenega delokroga, reševati ustmene in pismene uloge v letem jeziku, v katerem so iste sestavljene; v ljudske in meščanske šole je vsprejemati le take otroke, ki so večšči učnemu jeziku; v ljudskih šolah ni smeti poučevati drugega deželnega jezika niti kot predmet; ako v kojem šolskem okrožju obstoje ljudske šole le z jednim učnim jezikom, a je tam tudi otrok drugega deželnega jezika, tedaj je za take otroke na deželne stroške osnovati posebno šolo z drugim deželnim jezikom kakor učnim jezikom.

Ta določila v načrtu Pacákovem, ako jih primerjamo s prakso, veljavno med našo laško gospodno nasprotinam Slovincem so taka, da bi bilo zares greh, ako ne bi napravili paralele med nazori o takih stvareh pri „trdoglavih Čehih“ in pa pri naših sinovih starolatinske civilizacije. Tej dolžnosti se hočemo odzvati čim preje.

V isti seji deželnega zbora češkega je utemeljeval poslanec grof Schönborn svoj predlog za uvedenje drugega deželnega jezika kakor učni predmet v vseh srednjih šolah v kraljestvu Češkem. Temu predlogu so se uprli toliko Čehi kolikor Nemci, vendar so predlog izročili šolskemu odseku. Mladočehi so se morali upreti temu predlogu, ako niso hoteli priti v nasprotje z gori omenjenim načrtom Pacákovim, določujočim, da ni smeti nikogar siliti k učenju drugega deželnega jezika.

Dunajska sodba o primorskih odnošajih. Včeraj došla nam „Reichspost“ prinesla je dokaj ostro oceno o naših odnošajih. Ker pa vemo po

dočnosti*), in da niso takim svojim pisanjem pruzročili še nikakoršnih dvoumnostij;

soizvolite ne pozabiti, da stoji i v narodnih pesmah dovršnik s pomožnikom biti v izražanje bodočnosti ponajveč, ali v popolnjenje stopomerja, ali pa le zaradi blagoglasja, rekše zaradi rime, večkrat ne prav posrečene, na pr.

Turk će vz el nam Sisek bode,
Nam narobe vse vse pojde,
Turke bomo pozobali
Kakor da bi črešnje brali“, — ali:

„O škoda škoda za blagó,
Ki zdaj se razdelilo bo“, — ali pa:

Kaj pa boš Minka a tolarma?
Zibko, zibko kupila bom.
Kaj pa boš Minka a zibkioj?
Sinka, sinka zibala bom“ — kakor tudi:

(Dalje prih.)

*) Zato sem jih tudi pohvalno omenil v svoji razpravi in ni bilo nikakor ne trebó, da ste se razgnevili bili tudi zaradi te malenkosti.

mnogih skušnjah, da bi se tukajšnjemu državnemu pravdniku utegnilo videti zrelo za zaplembo marsikaj, kar je srečno izšlo iz rok dunajske cenzure, in ker — pri vsem dolžnem spoštovanju do slavnih oblasti — vendar ne bi radi pisali le za tržaško cenzuro, prosimo razsodne čitatelje, naj nam blagohotno oprostijo, ako jim ne podamo omejenih ocen od besede do besede. Potruditi pa se hočemo, da vsaj jedro dunajske ocene previdno povijemo v tako obliko, da se ob isto ne bode mogla izpodtikati tudi tržaška cenzura.

Ko je baron Pretis — tako nekako pripoveduje „Reichspost“ — ostavil rumeno hišo na „Piazza Grande“, oddahnili so se državi zvesti življi v Primorski. Baron Pretis je — razume se ob sebi, ne toliko iz zle volje, nego veliko bolj valed predsodkov, trme in nespameti — tako upravljal Primorsko, da sta se ne le zapostavljala, ampak naravnost prezirala slovenski oziroma hrvaški, ter že takó in takó slabotni nemški živelj. To je bilo ravno, da se baron Pretis ni mogel osvoboditi iz spominov svojih mladih let. On je videl v Trstu vedno še „città fedelissima“ iz let 1848 in 1849. Niti slutil pa ni, da se je od takrat tu udomačil drug duh. Po odhodu Pretisovem nadejali so se zboljšanja. Zboljšanje je izostalo. V Primorski se še vedno tira bolj italijanskega nego pa ukupno-državna-avstrijska politika. Hrvatje in Slovenci sestavljajo pretežno večino prebivalstva v Primorski, uprava dežele pa ima italijansko navlako. Ako dovoli Slovanom, da se smejo v kojem deželnem zboru posluževati svojega jezika — in to v deželi, ki je po dveh tretjinah slovanška —, veljalo naj bi to že za posebno „koncesijo“. Ako pa se Slovanom tako godi v Istri, kjer sestavljajo večino, mislimo si lahko, kako se postopa žnjimi tam, kjer so v manjšini, kakor n. pr. v Trstu. V letih 1848., 1849. in tudi pozneje pod Schmerlingom govorilo se je v mestnem zastopu tržaškem in v deželnem zboru goriskem tu pa tam tudi kaj nemškega — naj bile danes poskusili kaj tacega! (No, tudi mi menimo, da v teh dveh zastopih nemški jezik nima domovinske pravice. Ne vse je bilo prav, kar se je dejanski vršilo v dobi absolutizma. Nemci živijo tu le kakor naselbina in niso bili nikdar avtonomno prebivalstvo. Vnebokričeče pa je dejstvo, da podó iz zbornice tudi slovenski jezik, ki ima prava davnega domovinstva na tem ozemlju. Op. uredništva „Edinosti“).

Pospeševanje, kojega je deležen italijanski živelj od zgoraj doli, dela seveda, da je isti brezobziren, netoleranten in prevzet. Večina Italijanov v Primorski je najbrže lojalna kakor so Nemci in Slovani v Primorski, ali oni sloji, ki tirajo politiko v imenu primorskih Italijanov, niso baš lojalni in nadahneni avstrijskimi idejami. Oficijelna stranka progresova, ki ima prvo besedo v občinski hiši tržaški, razlikuje se od irredentovcev le po svoji — previdnosti.

Tu opisuje člankar v „Reichsposti“ ono demonstracijo, ki so jo bili uprizorili te dni Spadoni in družba v deželnem zboru tržaškem. Potem pa zaključuje: Vse te stvari se pa dogajajo v Primorski in se morejo dogajati le zato, ker so tam doli leta sem umetno vzgajali tendencije, iz kojih izvirajo taki dogodki. Namesto da bi držali vzvišeno avstrijsko državno misel, koketovali so z italijanizmom; temu posledica je pa ravno ta, da meni italijanski živelj, da mu je dovoljeno — vse! Ali hočemo Primorsko podariti Italiji? Ako pa hočemo obdržati isto, treba da se zavarujemo pravočasno. Caveant consules!

Tirolske stvari. Grof Badeni nameruje baje odpraviti namestniški oddelek, ki je bil dosedaj v Tridentu. To namero Badenijevo pa ostro kritikuje neki „Avstrijec“ v „Bozner Zeitung“, veleč, da bi bil to jako zgrešen korak, ki ne bode koristil drugemu, nego italianissom v deželi. — To doslednje je sicer jako tehten argument, ali upliv italianissimov in njih prijateljev je bil dosedaj vsikdar močnejši, nego pa taki z avstrijskega stališča napisani argumenti, o čemur nam je jeden sam velik in nepretržen dokaz: zgodovina političkih bojev v Trstu, Istri in Gorici.

Avstro-ogerske železnice so imele koncem leta 1895 daljave 30.146 kilometrov (877 k. več nego 1894). In sicer avstrijske 16476, ogerske 13670. V minolem letu se je prevozilo na

vseh železnicah 145.000.000 oseb in 104.000.000 ton blaga. Dohodki so znašali ukupno 320000 mil. gld. od katerih pripada na avstrijske železnice 222.59 milijona, na ogerske pa 97.34 milijona.

Ustaja na otoku Kuba. Zadnje dni prihajajo zopet nekoliko ugodnejše vesti za španjsko vojsko. Tudi večerajšnjega dne je poročal brzojav, da je polkovnik Wicuna napal 1200 mož močno četo upornikov ter jo premagal. Vse take vesti pa treba vsprejemati potrebno previdnostjo, kajti nikdar se ne more vedeti, koliko slone poročila o takih zmagah na resničnih dogodkih, in v koliko so pobarvana čopičem oficijoznih krogov. Gotovo pa je, da bode trebalo Špancem še mnogo naporov, predno vduše ustajo, kajti uporniki so raztrešeni po vsem otoku v malih, lahkih četah, tako da se kaj lahko izogibljejo svinčenkam španjskih vojakov.

Italija v Afriki. „Don Chisciotte“ izjavlja v večerajšnji svoji številki, da nikakor ne veruje zatrdilu službene „Angenzia Italiana“, ki je razglasila, da se je general Baratieri odločil k odločilnem koraku. „Don Chisciotte“ opaza, da Menelik prodre s svojo vojsko do središča Abesinije, v tem ko Baratieri ne pride niti do Makallé, ako bode Baratieri takó „hiter“ v izvrševanju svojih „sklepov“, kakor je bil doslej. — V italijanskih političkih krogih sodijo, da za sedaj niti misliti ni na mir. Tako da se mora sklepati iz dejstva, ker je vojno ministerstvo dalo v vsej naglici sestaviti tri bataljone pehôte, namenjene v Afriko, dasi je bila vlada nedavno zagotovila, da ne pošlje več vojakov v Eritrejo. Iz tega pa se more tudi sklepati, da vlada nima zaupanja do „pogajanj o miru“ in pa da Baratieri zahteva vedno pomoči. A te pomoči mu bode mogla italijanska vlada pri najboljši volji pošiljati samo do neke meje, ker se je sedaj že pregloboko zarila v svojo nesrečno kolonialno politiko, tako globoko, da ne bi mogla v slučaju potrebe izpolnjevati svojih obveznostij nasproti trozvezi.

Nemški cesar in pa vojska v Eritreji. Cesar Viljem II., ki paznim očesom zasleduje dogodke v Evropi in izven Evrope, ter, ako treba, dejanski poseza vmes v trenutku, ko tega nikdor ne bi pričakoval, pokazal se je čuvanjem občega miru, ko je nedavno nastopil proti drznosti Angležev v Transvaalu. Isti cesar Viljem čutil se je sedaj pozvanega, da izrazi zaveznici, sestrici Italiji, izraz svojega sočutja in — občudovanja. Podpolkovniku Gallianu podelil je red pruske krone II. razreda ter izjavil svoje čestitke italijanskim četam v Afriki. Le te čete primerja cesar Viljem v svoji čestitki junakom iz stare rimljanske dóbe. Italija bode zadovoljna na tem pojavu uljudnosti svojega zaveznika Viljelma II.

Različne vesti.

Tržaška omika! Nedavno smo objavili zajedno z drugimi tržaškimi listi, da nameruje nj. c. in k. Vis. nadvojvoda Karol Ljudevit s svojo obitelji odpotovati iz Trsta v Sveto deželo. Zajedno z našim listom priobčili so predvečerajšnjem tudi drugi tržaški listi (izvzemši seveda one, kojim je preziranje naše prejasne vladarske hiše postala tradicija), da je Nj. c. in k. Vis. s svojo obitelji dospel v Trst in da se visoki gostje opoldne odpeljejo z Lloydovim parnikom „Habsburg“ v Egipt. Dasi je nj. c. in kr. Visokost popotoval „inkognito“, bil je vendar ta „inkognito“ dovoljno očit, da je znal ves Trst, kdo so visoka gospóda. Ta „inkognito“ ni imel drugega namena, nego tega, da se odkloni oficijozni sprejem, kateri gré članom cesarske obitelji. Kakor čujemo sedaj od popolnoma zanesljive strani, zbralo se je ob odhodu visoke obitelji na pomoč izdatno število laških radovednežev. Predno je parnik „Habsburg“ dvignil sidra in se pričel pomikati, stopil je nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Karol Ljudevit na krov in v slovo uljudno namignil na pomolu zbrani množici. Mar menite, da se je jeden izmed vseh teh zijal vsaj odkril, kakor bi to velevala že najprimitivnija uljudnost? Motite se! Ni živa duša se ni zganila! Res je sicer, da nihče ne more siliti nikogar, da pozdravlja „inkognito“ potujoče člene cesarske rodbine, ali vendar nam se dozdeva, da je bil ta „inkognito“ jako prozoren in da bi bila že najpriprostiša naobraže-

nost velevala pozdraviti visoke goste, tu li v tem slučaju, ako nadvojvoda sam ne bi bil pozdravil teh tržaških neotesancev! Lepo znamenje „avite culture“ to!

Zelo verjetno je torej, kar se nam poroča nadalje, da je namreč njegova cesarska Visokost, videč tako ponašanje, takoj stopil na drugo stran krova, — na ono namreč, ki ni bila obrnena proti mestu tržaškemu.

Po receptu tržaških nestrpnih ravna se o „vprašanju“ za slovensko šolo v Gorici tudi tamonjni občinski zastop, nadahnen istim duhom kakor tržaški „liberalni“ mestni zastop. Naši č. čitatelji razvidili so iz ocene, katero je bil izrekel dr. Rojc, kako skrpno podrtijo je Goriski občinski svet določil za šolo slovenskim mestnim otrokom v Gorici. Iz naših poročil mogel je tudi sleherni razvideti, da Goriski mestni starši preveč ljubijo svoje otroke, da bi jih pošiljali v poslopje, kjer bi otroci oboleli gotovo. A kaj vse to mari vrlemu mestnemu zastopu Goriskemu; saj gre tu samo za „ščave“! In ko se od jedne strani rogajo lahonski listi Primorske Goriskim Slovincem, češ: sedaj imate šolo, a kje so pa otroci?, hoteč, s tem smešiti Goriske Slovence, kakor da res ni v Gorici slovenskih otrok, ki so dolžni obiskovati šolo, ko torej na jedni strani laški listi znane barve hoté smešiti Slovence, sestal se je z druge strani mestni svet Goriski v izredno sejo ter prav po receptu tržaških „liberalcev“ vdrihal po ubogih Slovincih, očitaje jim predrznost, (!) nestrpnost in kdo zna kaj še vse. In vse to samo radi tega, ker si isti Slovenci želijo poštenega, zdravstvenim zahtevam odgovarjajočega poslopja za slovensko šolo v Goriskem mestu, katero šolo jim mora odpreti mestna občina na svoje stroške, ker so ji to ukazale više oblasti. Trije govorniki napadali so sodeželane slovenske narodnosti tako strastno, da jih je moral pozvati župan na red — vsled zahteve prisotnega vladnega zastopnika. A galerija priredila je tem laškim nestrpnim ovacijo, prav tako, kakor prireja ne redkokrat ovacije izvestnim „onorevolim“ — tržaška galerija. Mar menijo ti gospodje s svojo kliko vred, da bodo pometali z nami, kakor je njim volja?

Za proglašenje papeža Pija IX. blaženim. Kakor javljajo iz Rima, nabral je Vatikan spise, tičoče se cerkvenega delovanja pokojnega papeža Pija IX., ker pripravlja vse potrebno, da bode ta papež in mučenik XIX. veka proglašen blaženim.

Podrobni stroški tržaške občine. Mestna delegacija odobrila je v poslednji svoji seji razne podrobne stroške občinske uprave, med temi: 17 gld. 40 nvč. za popravilo strehe Škedenjske cerkve, 40 gld. za potrebne poprave v Rojanskem župnišču, 1500 gld. kot prvi obrok dotacije v podporo društva za pogozdovanje Krasa (za l. 1896.) itd.

Poljskim čuvajem v Padriču imenovan je namestecatelj Štefan Grgič.

Veliki ples „Delalskega podpornega društva“. Opozarjamo slovensko občinstvo v mestu in v okolici na veliki ples, kateri priredi nocoj v gledališču „Politeama Rossetti“ to najjače slovensko društvo tržaško. Omenili smo že, da je ta tradicionalni ples postal po velikem številu udeležencev nekaj narodni pojav, s katerim kažemo jasno drugorodnim sodeželanom, da smo še tu in da nas je mnogo. Nadejamo se torej, da se tudi nocoj cdzove naše občinstvo v kolikor možno velikem številu pozivu „Delalskega podpornega društva“, osobito bi bilo želeli, da bi bila pri tej zares narodni veselici v častnem številu zastopana in inteligentna tržaška. Za nocoj bodi nam geslo: Na veliki ples „Del. podp. društva“ v gledališče Politeama!

Katoliško bralno in pevsko društvo „Slovenska zveza“ v Št. Petru pri Gorici naznanja, da se na vsestransko željo in zahtevanje ponovi opereta „Vinska poskušnja“; čisti prebitek je namenjen siromašnim učencem slovenskih ljudskih šol v Gorici. Veselica se bo vršila sodelovanjem vojaškega orkestra c. in kr. pešpolka št. 47 v nedeljo dne 26. t. m. v prostorih g. Valentina Černica v Št. Petru. — Ustopnina za neude 20 kr., udje prosti. Sedeži po 10 kr. — Začetek ob 5 uri popoldne. Vspored: 1. Godba. 2. Volarič: „Kviško bratje“; petje. 3. Govor * *. 4. Braga: „Pesem angeljev“; godba. 5. Deklamacija. 6. Schubert: „Potpourri jugoslovanskih pesmij“; godba. 7. H. Volarič:

„Čolnicku“: petje. 8. D. Ipavie: Overtura iz opere „Tičnik“; godba. 9. S. Noll: „Strežaj, kakoršen mora biti“; dvogovor. 10. Zeller: „Fragmente aus Obersteiger“; godba. 11. A. Garthe: „Vinska poskušnja“; opereta. 12. Srečkanje. Pri domači zabavi svirala bo godba različne narodne in patrijotične komade. — Radodarnim doneskom se ne stavlja meje. — K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

Srebrni drobiž po 5 in po 10 nč. Včerajšnji službeni list tržaški objavil je naredbo c. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu glede srebrnega drobiža po 10 nč. (desetic) in po 5 nč. Ta naredba naglašja z ozirom na naredbo c. kr. finančnega ministerstva z dne 18. decembra 1895, da pride srebrni drobiž po 10 in po 5 nč. še-le s 1. januarjem 1897. iz veljave. Do 31. decembra 1896. ostane torej te vrste denar še polnove-ljaven v prometu, c. kr. blagajne in uradi pa ga bodo še sprejemali do vključno 31. decembra 1896. — To naredbo omenjamo zaradi tega, ker se je med širšim občinstvom ukoreninilo krivo menenje, da so zajedno z dvajseticami prišle iz prometa tudi desetice in pa komadi po 5 novčičev (grošički).

Nenadna smrt. Včeraj zjutraj našli so 63letnega bivšega železniškega težaka Frana Nebernika iz Ljubljane, stannjočega v ulici Torricelli št. 6, mrtvega v postelji. Zdravnik z zdravniške postaje je konstatoval, da je moža zadela kâp na srcu. Truplo so odpeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Samomor. 35letni Anton Štrukelj iz Trsta prevzel je pred nekaterimi meseci na svoj račun prodajalnico jestvin, nahajajočo se v ulici S. Giacomo in monte št. 15. Posel pa ni šel nič kaj dobro in poleg tega je bil Štrukelj zelo užaljen, ker je neko dekle, katero je hotel poročiti on, vzelo drugega. Te dve okolnosti vplivali sti toliko na njegov duh, da je sklenil usmrtiti se. Ta svoj naklep je izvršil po noči na včeraj. V svojo prodajalnico, postavil si je posodo z žarečim ogljem in sedel tik te posode na stol. Seveda je prej dobro zamašil okno in vrata. Ko včeraj zjutraj ob 10. uri prodajalnica še ni bila odprta, obvestili so ljudje o tem bližnji policijski komisarijat. Došla je komisija, ki je ulomila v prodajalnico in našla Štruklja mrtvega že otrpnega. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Poskušen samomor. Predsinočnem hotela se je obesiti v gozdiču Farneto 24letna prodajalka tobaka Stanislava Jerčič, službujoča v tobakarni gospe C. v ulici Barriera št. 31. Ljudje pri sv. Alojziju so slučajno opazili dekleta, ko je šla v gozdič in ker je bila zelo razburjena, šel je nekdo za njo ter jo prijel baš v tem trenutku, ko je vtaknila glavo v zanjko, katero je bila pričvrstila na neki veji. Razburjeno dekle spremili so v jedno bližnjih hiš, kamor so pozvali zdravnika z zdravniške postaje, ker je dekleta prijel krč v živcih. Zdravnik je poslal Stanislavo v bolnišnico. Čujemo, da dekle ni popolnoma pri pravi pameti, odkar ji je umrl nje zaročnik.

Ivan Gabrijelič, bivši stražar v Pulju, katerega je nekdo roparsko nadel po noči od 4. na 5. t. m. na Ricmanjski cesti in mu prerezal grlo (ali si je pa Gabrijelič prerezal grlo sam), ozdravil je skoro popolnoma. Mož mora res svoj živi dan hvaliti Boga na tem čudežnem ozdravljenju. Mogoče je, da se sedaj pojasni ta vedno še tajinstveni „napad“.

Požari na Goriškem. Iz Gorice poročajo: Minolo nedeljo po noči je bil požar v Gornji Vrtojbi. Ogenj je uničil jedno hišo, gospodarska poslopja in hleve. Na pogorišče prišel je tudi deželni glavar grof Fran Coronini.

Kako je prišel do rubljev. Pri gradnji sibirske železnice na nje vshodnem delu v posebno velikem številu sprejemajo Kitajce, ki dohajajo iskat si zaslužka tudi iz najoddaljenejših končin „nebeškega kraljestva“. To pa je kitajskemu namestniku ob ruski meji dalo povod k živahni pritožbi, ker večina onih kitajskih delavcev je sestajala po njega trditvi iz zločincev in begunov; zato je zahteval, naj se noben kitajski podanik ne sprejme več v delo. Vendar so se pobotali na splošno zadovoljnost; na delo k sibirski železnici prihaja sedaj še več Kitajcev kot prej, toda vsak mora imeti potni list, ki stane 2 rublja; podjetnikom sibirske železnice dobro služijo delavci kitajskemu namestniku pa — rublji, kar pri tisočih in tisočih kinežkih delavcev ne pomeni ravno majhnih solz.

Koliko tehta jedna milijarda? Osvedočeni, da med našimi č. čitatelji se še nikdo ni dokopal do milijarde, to je do premoženja, kakoršno imajo nekateri ameriški Krēzi, premoženja, v očigled kateremu so naši bogataši, in tudi če so milijonarji, pravi berači, ker torej ni najti jedne milijarde ne med našimi naročniki, niti pri našem upravnistvu, utegne čitatelje našega lista zanimati nastopna vest. Neki ameriški milijardar si je nedavno kratil čas s tem, da je dal tehtati ogromno svoje premoženje v srebru, v zlatu in v bankovcih. Saj ga v tej „zabavi“ ne more oponašati z lepa kdo drugi! Jedna milijarda (1000 milijonov dol.) tehta, kakor se je mož prepričal: v srebru 5 milijonov kilogramov (50.000 kvintalov); v zlatih 322.580 kg., v bankovcih po 1000 dol. 1780 kg., in v stotakih 11.500 kg. Ako bi kdo hotel to težo premestiti, in si najme v ta namen težakov, od katerih vsaki more nesti 100 kg. teže, potreboval bi 18 težakov za milijardo v samih tisočakih, 115 množ za milijardo v stotakih, 3225 množ za milijardo v zlatu in celo vojsko 50.000 množ, da mu prenesejo milijardo v srebru! Ako si milijardar da vezati jedno milijardo v knjige, katerih posamični listi bi bili tisočaki, dobi celo knjižnico, namreč 2000 zvezkov, vsak zvezek po 500 listov! Kder temu ne veruje, poskusi naj!

Szeles zaprt? Budimpeštanski „Magyar-ország“, tudi, da so te dni francoski policisti v Anemassi tik švicarske meje prijeli sloglasnega „urednika“ Adorjana Szelesa, ki je bil vrgel v Budimpešti bombo pred spomenik generala Hentzija. Szelesa prijela je bila francoska policija že lam v istem kraju, toda francoske oblasti tega madjarskega „patrijota“ niso izročile Ogerski vladi, ker ga ista — ni več zasledovala. Szeles je sedaj popolnoma „na suhem“, ker je bil svoj denar zapravil ko se je po svojem begu iz Budimpešte klatil po Parizu, Londonu in Curigu. Radovedni smo, da-li bode madjarska vlada sedaj reklamovala svojega „patrijota“, da ga — nagradi.

Koledar. Danes (25.): Spreobrnitev Pavla, apostola. — Jutri (26.): III. nedelja po razglasenju Gospoda. Polikarp, škof. — V ponedeljek (27.): Janez Zlatoust, cerkveni učenik. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 7. uri 39 min., zatoni ob 4. uri 48 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 4-5 stop., ob 2 pop. 10 stop. C.

Najnovejše vesti.

Trst 24. Ces. namestnik vitez Rinaldini odpotoval je danes dopoldne v Poreč na vladnem parniku „Quarnero“.

Rim 24. Brzjavka cesarja Viljela gledé podpolkovnika Gallana (Glej političke vesti. Ur.), provzročila je najpovolniji utis. Ta cesarjav pojav smatrajo kot čin, ki utegne še bolj utrditi prijateljske odnose med nemškimi in italijanskim narodom. Razni listi prinašajo članke v tem smislu.

Pariz 24. Današnji ministerski svet bavil se je z novo pogodbo, katero je bil francoski generalni rezident na otoku Madagaskar sklenil s kraljico tega otoka. V tej pogodbi proglašja se otok Madagaskar francosko posestjo, a kraljica da ostane še nadalje na prestolu in tudi domača uprava ostane v veljavi. Ministerski svet je ugibal, na koji način naj bi francoska vlada prijavila to pogodbo inozemskim državam.

Trgovinske brzjavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.16 7.18 Pšenica za pomlad 1896 6.97 — do 6.98. Oves za jesen — — — — — Rž za pomlad 6.92 6.93 Koruza za oktober — — — — — maj-juni 1896 4.38 — 4.39 Pšenica nova od 78 kil f. 7.05 — 7.10 od 79 kil. f. 7.10 — 7.20, od 80 kil. f. 7.15 — 7.25 od 81 kil. f. 7.05 — 7.35, od 82 kil. for. 7.35 — 7.40. — Isčmen 5.40 — 7.80 prosa 6.10 — 6.45.

Pšenica mirta; prodaja 12 000 mt. st. Vse druge vrste žita nespremenjene. Vreme: megla.

Praga. Neratunirani sladkor f. 14.85. —, za maj 15.25. Oktobar-december 14.10. Jako stalno!

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst se carino vred odpošiljatev praeoj f. 31.75 — 32. — Concasse 32.75 — 33. — Čavorni 33.50 — 34. — V glavah (sodih) 34. — 34.5 jako stalno

Havta. Kava Santos good average za januar 87.75, za maj 83.25

Hamburg. Santos good average za januar 69.75 za mare 69.50 za maj 68. —

Dunajska borza 24. januarja 1896

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.80	100.75
„ „ v srebru	101.05	101. —
Avstrijska renta v zlatu	122.65	122.65
„ „ v kronah	100.90	100.50
Kreditno akcije	364.75	362. —
London 10 Lat.	121.25	121.35
Napoleoni	9.64	9.63
20 mark	11.85	11.88
100 italj. lir	44.15	44.30

ŽELEZNIŠKI VOZNI RED.

a) Južna železnica (Postaja južne železnice.)

Od dne 1. decembra 1895.

ODHOD:

7.50	predp.	brzovlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.25	„	brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.
9. —	„	omnibus v Nabrežino, Videm, Benetke in Verono.
9.55	„	poštni vlak na Dunaj, zveza s Pešto in Zagrebom.
2.10	popol.	omnibus v Kormin.
4.40	„	omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.
6.20	„	poštni vlak na Dunaj, zveza z Reko.
8. —	„	brzovlak na Dunaj, zveza s Pešto, Reko — Gorico in Korminom.
8.10	„	mešani vlak do Mürrzuschlaga.
8.45	„	mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.

DOHOD:

6.48	predp.	mešani vlak iz Mürrzuschlaga, Beljaka, itd.
7.30	„	mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabrežine.
8.40	„	brzovlak iz Kormina.
9.25	„	brzovlak z Dunaja.
10.20	„	poštni vlak z Dunaja, zveza z Reko.
10.35	„	brzovlak iz Rima, Benetk.
11.19	„	omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežine.
5.40	popol.	poštni vlak z Dunaja.
7.36	„	omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežine.
8.51	„	brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežine; — z Dunaja zveza z Reko.

b) Državna železnica. (Postaja pri sv. Andreju)

Od dne 15. septembra 1895.

ODHOD:

6.30	predp.	v Herculje, Ljubljano, Dunaj, Beljak.
8.35	„	v Herculje, Rovinj, Pulj.
4.40	„	v Herculje, Divačo in Pulj.
7.30	„	brzovlak v Pulj, Divačo, Beljak na Dunaj.

Lokalna vlaka ob praznikih:

2.20	popol.	v Divačo
4.19	„	v Boršt.

DOHOD:

8.05	predp.	iz Herculje.
9.50	„	iz Pulja, Rovinja.
11.15	„	iz Herculje, Ljubljano, Dunaja.
7.05	popol.	iz Pulja, Rovinja, Dunaja, Ljubljane, Divačo.
9.45	„	brzovlak iz Pulja, Rovinj.

Lokalna vlaka ob praznikih:

7.29	popol.	iz Boršta.
9.35	„	iz Divačo.

Kranjske klobase

se prodajajo v žganjariji na vogalu ulice Torrente in ulice S. Francesco.

Krčmarjem in drugim prodajalcem daje se navadni skonto.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST

via Caserma šte. 16 uhod piazza della Caserma.

(nasproti vojašnici)

prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstne angleške

KOLESA (bicykle)

Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co“ Ltd. Nottingham Angleško in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.

Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovne znane, poslednja rabijo se v nemški vojski.

Kolesa pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov.

Sprejema se poprava vsakovrstnih novih in starih koles in živalnih strojev.

V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.

Zahtevajo naj se ceniki!

Nič več kašlja!

Balsamski petoralni prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, dobiva se v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.

Poštne pošiljave izvršujejo neutegoma.

Josip Pizzarello

mehanik

izvršuje vsakršno popravo živalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rablj. živalne stroje in dvokolesa.

Via Madonna del mare šte. 4, uhod via Fontanone,

vátice 2. h t. 1

Richterjev

LINIMENT S SIDROM

je dobro domače sredstvo.

Dobiva se po vseh lekarnah.

